

Reformatorisch Dagblad

Afscheiden mag alleen van een valse kerk

17-01-2008 08:56

„De Protestantse Kerk in Nederland is niet de enige ware kerk, de Kerk van Christus is verbrokken en gescheurd.”

We zijn in de PKN omdat we belijden dat er maar één ware kerk kan zijn”, stelde dr. H. van den Belt vorige week op de predikantencontio van de Gereformeerde Bond (RD van 11 januari). Hij licht zijn uitspraak nader toe.

Wie in de gereformeerde gezindte zegt tot de ware kerk te behoren, raakt een open zenuw. Zo'n opmerking wordt gemakkelijk verstaan als uiting van geestelijke hoogmoed. Volgens de Nederlandse Geloofsbelijdenis is echter iedereen schuldig zich te voegen bij de ware kerk. Het komt niemand toe van die kerk te scheiden. Wie zijn kerk niet als ware kerk ziet, relativeert het gezag van de belijdenis. We mogen die niet lezen door de bril van de uiteindelijke kerkelijke verdeeldheid.

De geloofsbelijdenis gaat uit van de eenheid van de kerk. Het is niet zo dat de ware kerk samenvalt met de kerk in Nederland. Dat zou voor de rest van de wereld triest zijn. Daarom kan een Nederlandse kerk nooit de enige ware kerk zijn.

Toch was het ook niet de bedoeling van Guido de Bres om de eenheid te vergeestelijken, alsof het alleen zou gaan om de Kerk met een hoofdletter. Het was de intentie van de Reformatie om de kerk te hervormen. Toen dat onmogelijk bleek, omdat Rome door de onderdrukking van het Woord en de vervolging van de christenen een valse kerk bleek, zette men de ene katholieke kerk voort zonder Rome.

Helaas lukte het niet lutherse en gereformeerde kerken te verenigen en werd de onderlinge verdeeldheid de achilleshiel van het protestantisme. Het ontstaan van de nationale kerken versterkte dit. Het heimwee naar het herstel van Rome is in overeenstemming met de intentie van de Reformatie.

Zuiver

De kwestie van de ware kerk was een belangrijk verschil tussen Afscheiding en Doleantie. De

afgescheidenen beschouwden de Hervormde Kerk als valse kerk en eisten van de dolerenden dat zij hetzelfde zouden doen. De Afscheiding handhaafde daarmee het reformatorische begrip van de eenheid van de kerk.

Abraham Kuypers maakte met de gedachte van de pluriformiteit van de kerk van de nood een deugd. Hij verving de tegenstelling tussen waar en vals door een tegenstelling tussen zuiver en onzuiver. Het klinkt aangenamer, maar het is een verraad van de eenheid. Zolang een kerk niet vals is, moet je haar trouw blijven. Wie breekt met een kerk vanwege haar onzuiverheid, geeft er vooral blijk van zichzelf zuiver te vinden. Scheiden mag alleen als de kerk het Woord verkracht en christenen vervolgt.

Hervormd-gereformeerden die lid zijn van de Protestantse Kerk in Nederland zijn dat niet omdat zij zich daar zo thuis voelen. Zij zijn daar ook niet omdat zij daar nog een plaatsje kunnen innemen op gereformeerde grondslag. Zij zijn daar omdat zij belijden dat er maar één ware kerk mag zijn waarvan niemand zich mag losmaken. Juist omdat de kerk het lichaam van Christus is, is het hun roeping om haar aan het Woord van haar Bruidegom te houden.

Wie zegt tot de ware kerk te behoren, zegt daarmee nog niet dat andere kerken vals zijn. We kunnen de klok van de kerkgeschiedenis niet terugdraaien. De Protestantse Kerk is niet de enige ware kerk, de Kerk van Christus is verbrokkeld en gescheurd. Toch kunnen gereformeerden alleen in geweten lid zijn van deze vervallen kerk, als zij haar durven zien als openbaring van het lichaam van Christus, als ware kerk. Dat betekent wel dat zij scheiding als onwettig zien en dat zij niet anders kunnen dan de andere kerken uitnodigen zich bij de Protestantse Kerk te voegen. Opdat de PKN hersteld wordt.

De auteur is hervormd predikant te Nijkerk.